

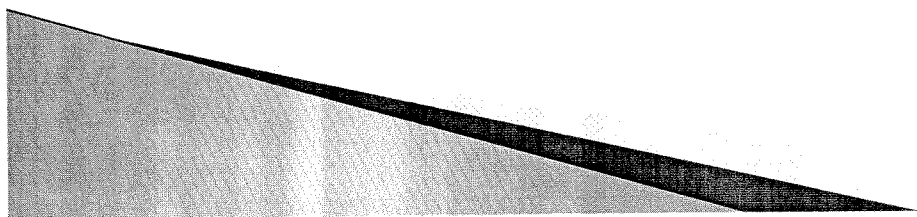
Aleksandra Błońska

KONFLIKTY W SZKOLE

- OD PROBLEMU DO ANTIDOTUM

KONFLIKT

*MODEL EDUKACYJNY
KONFLIKTY W SZKOLE*

POJĘCIE KONFLIKTU

Konflikt to zjawisko powszechne, nieuchronnie związane z życiem społecznym. Może być rozpatrywany jako PROCES powiązany z towarzyszącymi mu EMOCJAMI. Występująca w konflikcie SPRZECZNOŚC INTERESÓW powoduje: walkę, spór, starcie przeciwstawnych sił. Uczestnicy konfliktu w odróżnieniu od różnicy zdań są nieprzejednani, niezdolni do zmiany punktu widzenia, angażują się emocjonalnie i ostro reagują.

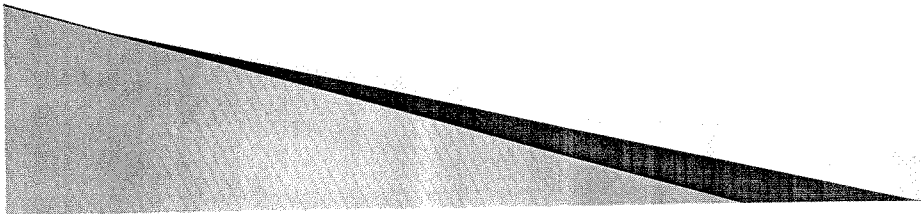
SPRZECZNOŚĆ!

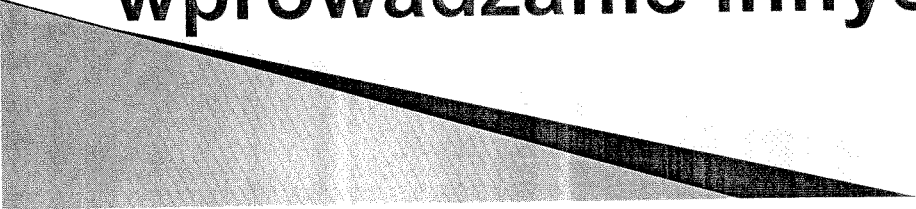
„CZŁOWIEK MUSI ZNALEŹĆ TAKI SPOSÓB
ROZWIĄZYWANIA KONFLIKTÓW, KTÓRY ODRZUCA
WSZELKĄ ZEMSTĘ, ODWET I AGRESJĘ”
(MARTIN LUTER KING)

PODZIAŁ KONFLIKTÓW

- ▶ Ekonomiczne
- ▶ Socjalne
- ▶ Polityczne
- ▶ Jawne–ukryte
- ▶ Zorganizowane–niezorganizowane
- ▶ Długotrwałe
- ▶ Krótkoterminowe
- ▶ Racjonalne
- ▶ Nieracjonalne

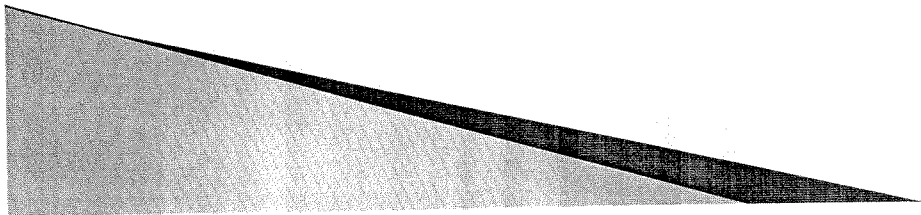

ŹRÓDŁA KONFLIKTÓW:

- konflikt preferowanych wartości**
 - dostęp do informacji**
 - konflikt relacji na tle komunikacyjnym**
(brak lub posiadanie odmiennych
informacji, różnych interpretacji,
manipulowanie informacją, celowe
wprowadzanie innych w błąd)
-

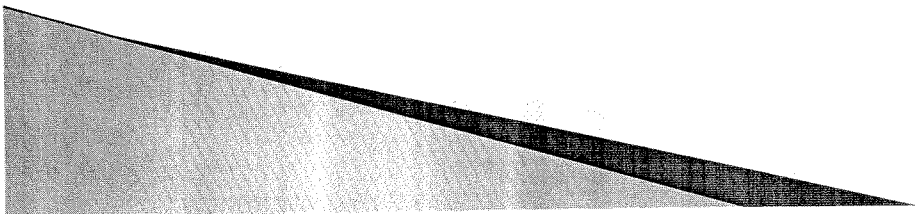
-KONFLIKT RELACJI- może wynikać z błędnego postrzegania, złej komunikacji, negatywnych emocji, stereotypów lub zachowań odwetowych

-KONFLIKT STRUKTURALNY-wynika ze struktury sytuacji, pełnionych ról, ograniczeń czasoprzestrzennych, zasobów

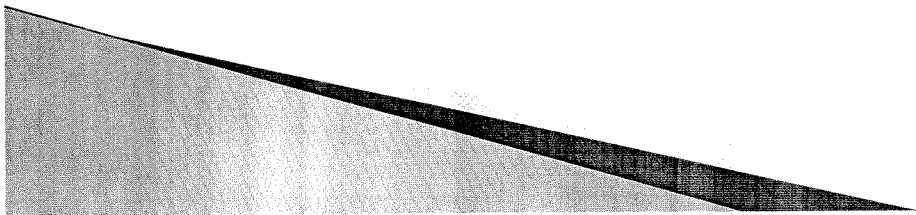
KONFLIKT INTERESÓW

- ❖ Związany jest ze sposobem zaspokajania potrzeb (np. Kosztem innej osoby lub grupy osób). Chodzi tu o potrzeby materialne i psychiczne (godność, szacunek, zaufanie, poczucie własnej wartości).

ŹRÓDŁA KONFLIKTU:

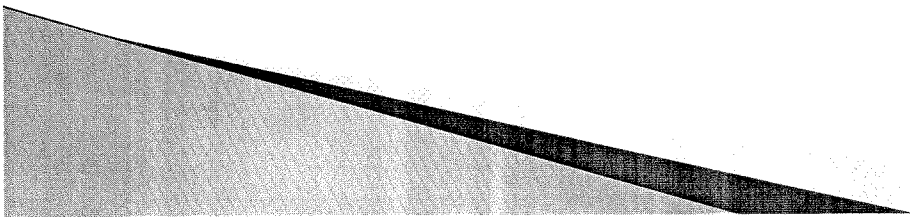
- ❖ Sprzeczność ról
- ❖ Nieporozumienie komunikacyjne
- ❖ Różnice kulturowe
- ❖ Sprzeczne wartości i poglądy
- ❖ Sprzeczne cele

konfliktu – to, o co
toczy się spór
Strony konfliktu – kto
jest kim w
sytuacjach konfliktu

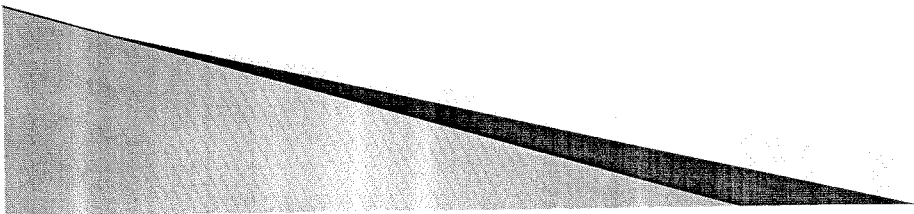
REAKCJE NA KONFLIKT:

- ❖ **IGNOROWANIE**
- ❖ **ODWLEKANIE**
- ❖ **POKOJOWE WSPÓŁISTNIENIE**– udawanie, że konflikt nie istnieje, ignorowanie przyczyny sporu.
Współdziałanie z obowiązku, z powodu toczonych gry

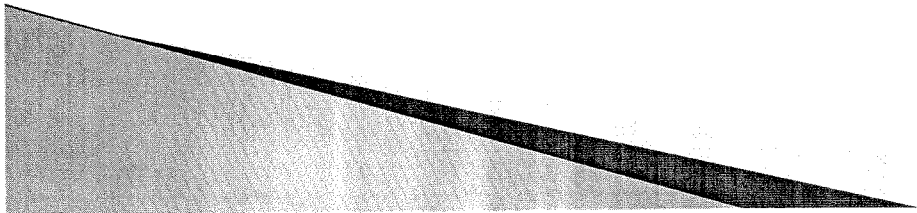
INNE REAKCJE NA KONFLIKT:

- ❖ REORIENTACJA– obarczanie odpowiedzialnością za konflikt jednostki lub grupy, szukanie kozła ofiarnego
- ❖ SEPARACJA– usunięcie strony konfliktu z dotychczasowej przestrzeni życiowej
- ❖ KOMPROMIS– założenie, że obie strony dojdą do porozumienia, jeśli każda zadowolili się częściowym spełnieniem życzeń

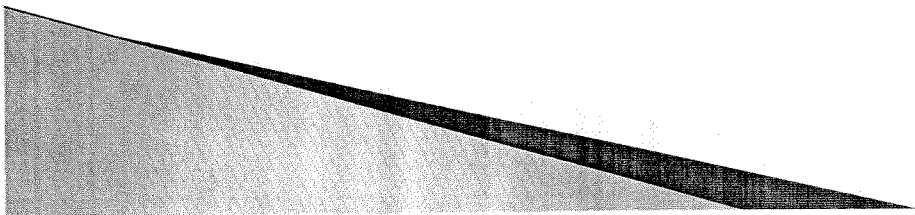
ESKALACJA

- ❖ Zachowanie prowadzące do uruchomienia całej skumulowanej frustracji poznawczej i emocjonalnej
- ❖ Prowadzi do wyolbrzymienia konfliktu (dominacja, wymuszenia, rywalizacja, walka o władzę)
- ❖ Strategiczna eskalacja prowadzi do wzrostu napięcia, by przez wyżyny doprowadzić do zakończenia sporu lub go ujawnić w całości

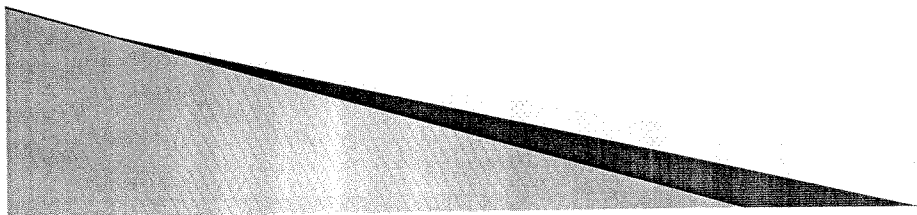
WALKA A DEPRECJONOWANIE:

- ❖ WALKA–wzajemne wyniszczanie się, które trudno ugasić
- ❖ DEPRECJONOWANIE– umowne pozbawianie wartości przeciwnika lub umniejszanie wartości przedmiotu sporu.

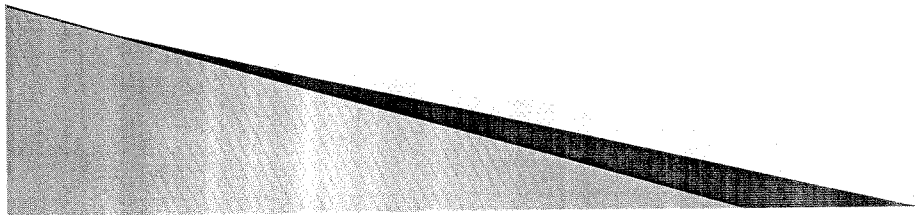
Psychologiczne mechanizmy mające wpływ na przebieg konfliktu:

- ❖ Lustrzane odbicie– obie strony uważają, że są ofiarą, że mają rację, że szukają sprawiedliwego rozwiązania
- ❖ Mechanizm źdźbła i belki– każda ze stron widzi wszystkie podstępne i fałszywe czyny tej drugiej strony, a nie widzi ich u siebie

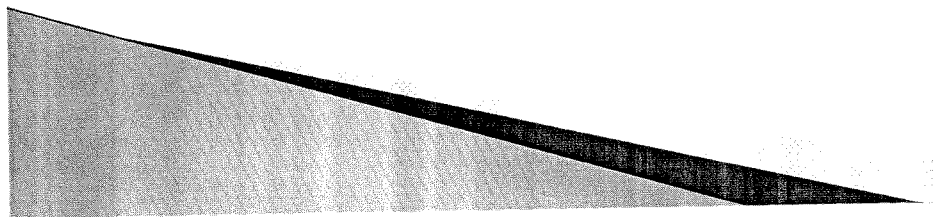
Psychologiczne mechanizmy

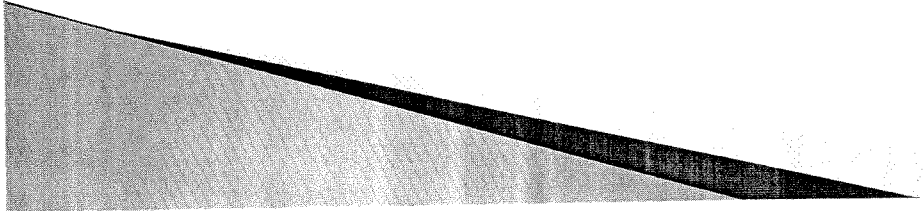
- ❖ **PODWÓJNE NORMY**– nawet jeśli obie strony mają świadomość podejmowanych przez siebie identycznych działań, sądzą że tylko one tak mogą czynić
- ❖ **BIEGUNOWE MYŚLENIE**– obie strony mają uproszczony obraz konfliktu, uznając wszystko, co robią za dobre, a wszystko, co robi drugi – za złe

Konflikt w szkole

Model edukacyjny-cz.2

-
- *TRZY KATEGORIE KONFLIKTÓW W SZKOLE:*
 - 1. UCZEŃ-NAUCZYCIEL
 - 2. NAUCZYCIEL-NAUCZYCIEL
 - 3. NAUCZYCIEL-RODZIC
-

- *Zdolność przekonywania jest jedną z najważniejszych umiejętności nauczyciela i podstawą skutecznych negocjacji (twórczych).*
- *Podstawą twórczego negocjowania jest rozumienie sytuacji konfliktowej, sposobu myślenia partnera i zapewnienie mu dobrego samopoczucia przez okazanie mu szacunku i uznania.*
- *Warunkiem twórczego negocjowania jest elastyczne dopasowanie się do zaistniałej sytuacji, szacowanie sił partnera i obustronne zaufanie.*

Rola nauczyciela w szkole polega na tworzeniu warunków do rozwiązywania wszelkich konfliktów. Napotyka ona jednak szereg ograniczeń:

1. brak czasu

2. zmęczenie

3. obsesyjna troska o spokój w klasie

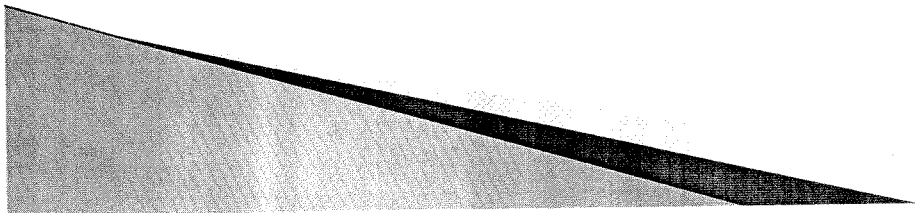
4. troska o realizację programu

WSPÓŁPRACA

Jest najlepszą
strategią. Tu są ważne
interesy wszystkich
stron. Nie ma
przegranych i
wygranych.

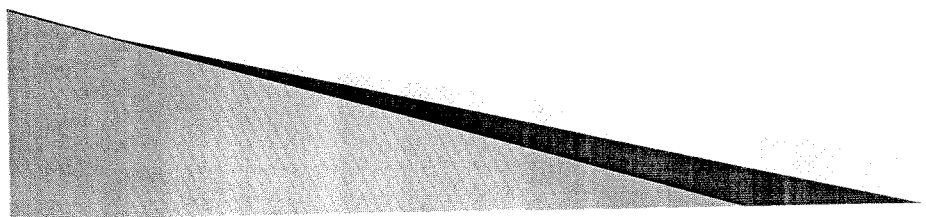
Strategia ta wymaga od nauczyciela:

- ❖ Akceptacji ucznia
- ❖ Aktywnego słuchania
- ❖ Umiejętności rozmawiania
- ❖ Otwartości na odmienne punkty widzenia
- ❖ Twórczego myślenia

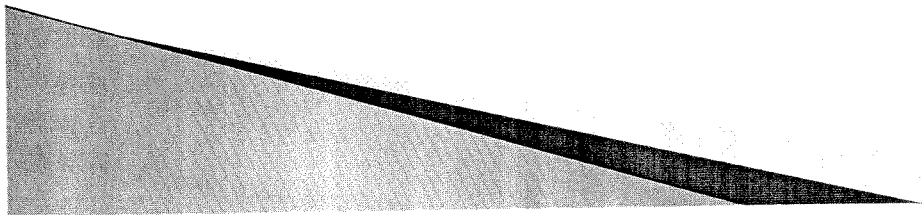
ODRÓŻNIANIE UCZUĆ UCZNIA OD PRZEKONAŃ

- ❖ Źródłem konfliktu są emocje
- ❖ Emocje to stany wewnętrzne
- ❖ Przekonania dotyczą innych osób lub pragnień
- ❖ Jeśli poznamy emocje podopiecznego, zwiększą się szanse na rozwiązanie konfliktu

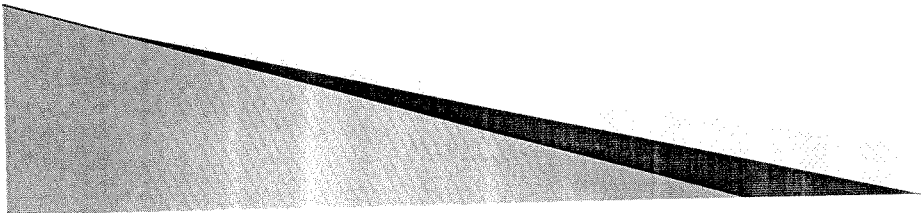
FACYLITACJA

- ❖ Bezstronna osoba sprawuje kontrolę nad procesem rozwiązywania złożonego problemu lub podejmowania wspólnej decyzji przez grupę. Osoba ta pełni rolę eksperta od procedury, uczestnicy sami wytyczają kierunek rozmów i podejmują decyzje

ARBITRAŻ

- ❖ ROZSTRZYGANIE ZAISTNIAŁEGO SPORU PRZEZ OSOBĘ-ARBITRA WSKAZANEGO PRZEZ WSZYSTKICH UCZESTNIKÓW SPORU

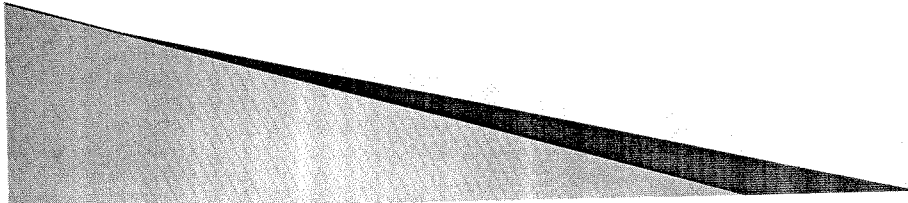
MEDIACJA

- W szkole polega na prowadzeniu pertraktacji w przypadku konfliktów pomiędzy uczniami, którzy nie potrafią się porozumieć. Do ich prowadzenia powinni być zaangażowani też inni uczniowie. Muszą być oni wcześniej przygotowani do prowadzenia praktyki mediacyjnej.

KORZYŚCI, JAKIE DAJĄ
UMIEJĘTNOŚCI MEDIACYJNE:

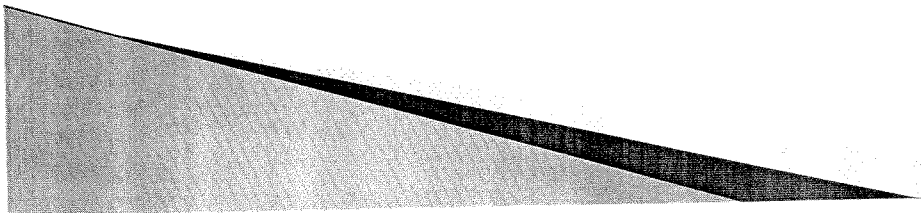
- ❖ *Uczą sztuki kompromisu*
 - ❖ *Uczą uważnego słuchania
innych*
 - ❖ *Kształtują racjonalne
myślenie*
-

ROZWIĄZANIU KONFLIKTU W SZKOLE SPRZYJA:

- ❖ *Komunikacja–jak przekazać swe stanowisko?*
 - ❖ *Mowa ciała–postawa zamknięta a otwarta*
 - ❖ *Sprzężenie zwrotne–jak kształtować postawę kooperacji?*
 - ❖ *Budowanie komplementarnych relacji*
 - ❖ *Właściwe zarządzanie konfliktem*
 - ❖ *Rozpoznawanie manipulacji i gier psychologicznych*
-

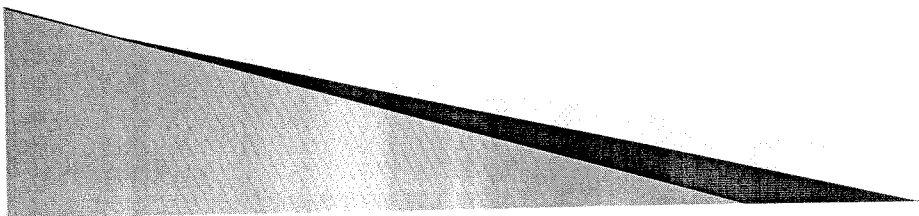
ZARZĄDZANIE KONFLIKTEM

- ❖ *POBUDZANIE (stymulowanie)*
- ❖ *OGRANICZANIE (redukowanie)*
- ❖ *KONSTRUKTYWNE
ROZWIĄZANIE KONFLIKTU*

MEDIACJE W PRAKTYCE SZKOLNEJ

**-ANTIDOTUM NA
KONFLIKTOWE
SYTUACJE-model
edukacyjny-karty pracy**

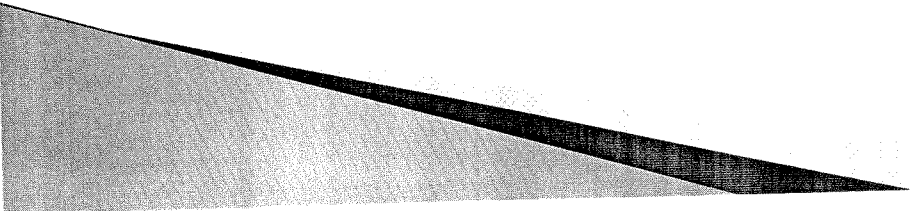
CEL MEDIACJI:

- ▶ *Nadrzędnym celem mediacji jest udzielenie przez mediatora skonfliktowanym osobom pomocy tak, by doszły do porozumienia.*

MEDIATORZY W SZKOLE:

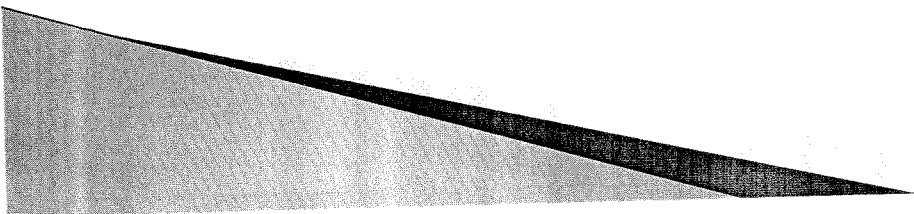
- ▶ Dorośli: pedagog, psycholog,
- ▶ nauczyciel
- ▶ Odpowiednio przygotowani uczniowie
- ▶ (mediacje rówieśnicze)

MEDIACJA POZWALA STRONOM NA:

- ❖ Przedstawienie faktów z własnej perspektywy
 - ❖ Wyrażenie swoich uczuć
 - ❖ Współdecydowanie w swojej sprawie
 - ❖ Zamianę walki na konstruktywne działanie
 - ❖ Zrozumienie wyrządzonej krzywdy
 - ❖ Zadośćuczynienie i uzyskanie wybaczenia
 - ❖ Zawarcie ugody
 - ❖ Naprawę relacji
 - ❖ Utrzymanie w przyszłości dobrych stosunków
-

ZASADY MEDIACJI

- ❖ 1. Strony konfliktu uczestniczą w mediacjach dobrowolnie
- ❖ 2. Strony mają prawo wycofać się na każdym etapie procesu

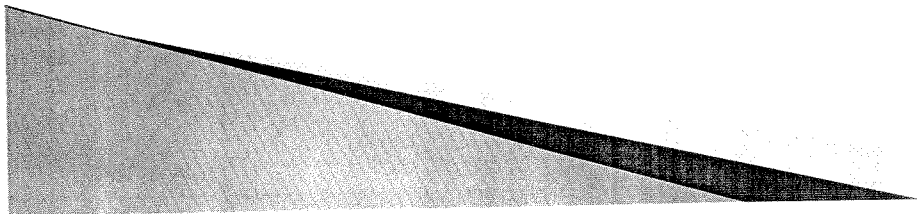

ZASADY MEDIACJI

- 3. Wszystko, co dzieje się czasie mediacji jest poufne
- 4. Mediator nie narzuca stronom swych rozwiązań
- 5. Strony konfliktu własne porozumienie

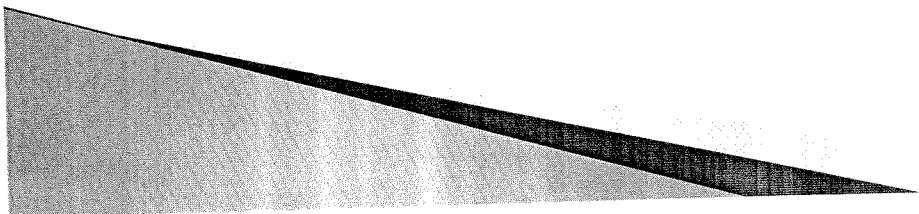
W

wypracowują
kompromisowe

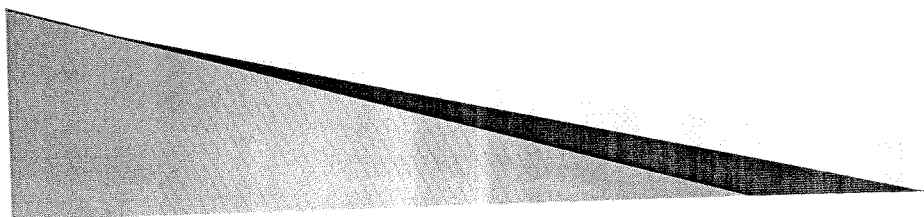
ROLA MEDIATORA:

- ❖ Czuwa nad przebiegiem spotkania
- ❖ Pilnuje przestrzegania zasad
- ❖ Koordynuje realizację procedur

POMOC MEDIATORA

- ❖ Pomaga stronom lepiej zrozumieć istotę sporu
- ❖ Pomaga precyzować oczekiwania
- ❖ Pomaga urealnić rozwiązanie sporu
- ❖ Zachęca do szukania alternatywnych rozwiązań

• **CECHY**
MEDIATORA: –

zrównoważenie

emocjonalne –

zdolność koncentracji

uwagi

– umiejętność nawiązania

kontaktu – empatia i

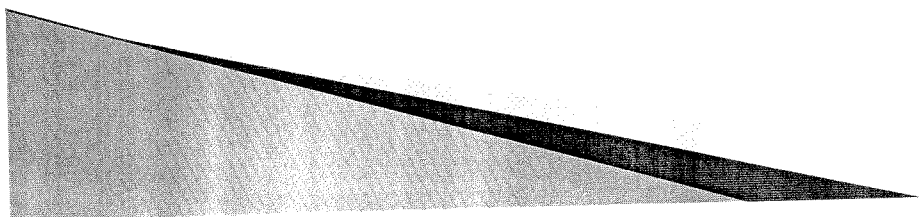
życzliwość

PSYCHIKA:

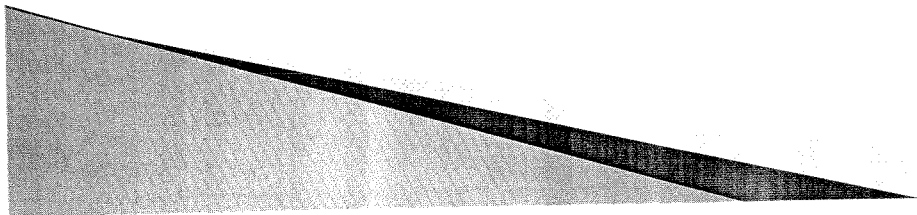
- Odporność psychiczna pozwala przyjąć negatywne emocje stronom konfliktu umiejętnie pomóc stronom ich rozładowaniu

i
w

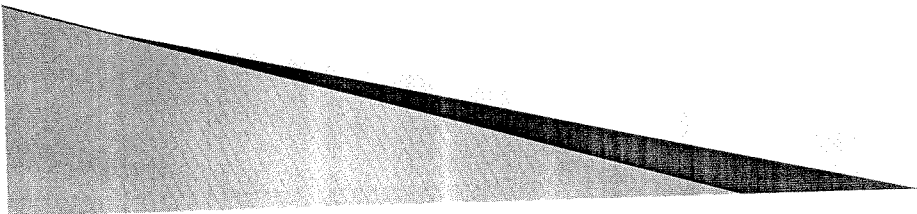
KARY

- W mediacjach są one wykluczone.
- Strony same określają zakres odpowiedzialności
- Wyznaczają też formy zadośćuczynienia

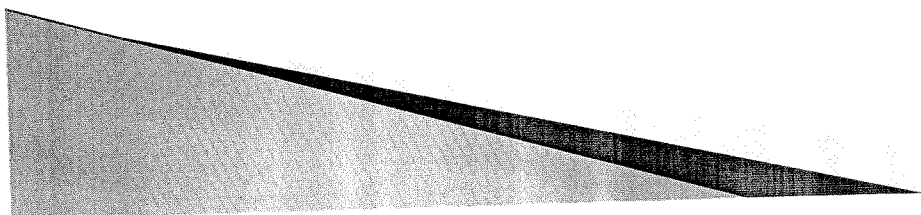
MEDIACJE RÓWIEŚNICZE

- ▶ Idea tych mediacji coraz bardziej upowszechniana zostaje w szkołach, placówkach wychowawczych.
- ▶ Pełnią one funkcję profilaktyczną.

FUNKCJA PROFILAKTYCZNA:

- ▶ Zapobieganie przemocy i agresji
- ▶ Budowanie poczucia podmiotowości
- ▶ Przygotowanie do wzięcia odpowiedzialności za wzajemne relacje i atmosferę

ISTOTA MEDIACJI

- Mediacje kształtują
postawę aktywnego
poszukiwania
pokojowych,
konstruktywnych
form rozwiązywania
konfliktów

